

УДК 343.985

DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2022-2.34>**Т. В. Волошанівська**

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики

Одеського державного університету внутрішніх справ

ORCID ID: 0000-0002-1060-5412

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ДІТЬМИ

У статті розглядаються особливості взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених дітьми. Вказується, що на сьогоднішній день національне кримінальне процесуальне законодавство містить лише окремі положення, які присвячені встановленню порядку взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо виконання конкретних процесуальних дій. Більш ґрунтовно необхідно вважати Інструкцію з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575, в якій викладено особливості взаємодії між підрозділами, диференційовані в залежності від специфіки процесуальних дій. Зауважується, що першочергова взаємодія між слідчими та оперативними підрозділами має місце під час створення слідчо-оперативної групи для проведення огляду місця події. Якщо мова йде про суспільно небезпечні діяння, вчинені неповнолітніми особами до складу слідчо-оперативних груп також доцільно включати психолога, якщо є інформація щодо того, що дитина, яка вчинила кримінальне правопорушення знаходиться на місці кримінальної події чи була затримана одразу після реалізації кримінально протиправного умислу. Підсумовується, що взаємодія слідчих підрозділів із оперативними та іншими підрозділами Національної поліції під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми особами має будуватись на чітко визначених нормативно-правових засадах та враховувати об'єктивні та суб'єктивні обставини вчиненого суспільно небезпечного діяння. Основним завданням такої взаємодії у будь-якому випадку є забезпечення досудового розслідування належною та допустимою доказовою базою. У випадках, коли кримінальним правопорушником є неповнолітній безпосередня увага має бути спрямована на дотримання його прав та свобод, що також забезпечить допустимість таких доказів.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, кримінальне провадження, досудове розслідування, неповнолітні, слідчі підрозділи, оперативні підрозділи, взаємодія, доказування, слідчі (розшукові) дії.

T. V. Voloshanivska. Ensuring cooperation between investigative and operational units in the investigation of juvenile criminal offenses

The article examines the peculiarities of the interaction of investigative and operative units in the investigation of criminal offenses committed by children. It is indicated that to date, the national criminal procedural legislation contains only separate provisions, which are devoted to establishing the order of interaction of investigative and operational units regarding the performance of specific procedural actions. The Instruction on the organization of cooperation between pre-trial investigation bodies and other bodies and units of the National Police of Ukraine in the prevention of criminal offenses, their detection and investigation, approved by the Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 07.07.2017 No. 575, which outlines the specifics of interaction between units, should be considered more thorough. differentiated depending on the specifics of procedural actions. It is noted that the primary interaction between investigators and operational units takes place during the creation of an investigative-operational team to conduct an inspection of the scene of the incident. If we are talking about socially dangerous acts committed by minors, it is also advisable to include a psychologist in investigative teams, if there is information that a child who has committed a criminal offense is at the scene of a criminal event or was detained immediately after the realization of a criminally illegal intention. It is concluded that the interaction of investigative units with operational and other units of the National Police during the investigation of criminal offenses committed by minors should be based on clearly defined legal principles and take into account the objective and subjective circumstances of the committed socially dangerous act. The main task of such interaction in any case is to provide a proper and admissible evidence base for the pre-trial investigation. In cases where the criminal offender is a minor, direct attention should be directed to the observance of his rights and freedoms, which will also ensure the admissibility of such evidence.

Key words: *criminal offense, criminal proceedings, pre-trial investigation, minors, investigative units, operative units, interaction, evidence, investigative (search) actions.*

Постановка проблеми. Забезпечення взаємодії між підрозділами в межах досудового розслідування кримінальних правопорушень надає можливість як скоротити терміни його проведення, так і значно підвищити якість процесу доказування. Особливої актуальності вказане набуває, коли мова йде про суспільно

небезпечні діяння, вчинені неповнолітніми особами за їх участю. На сьогоднішній день такі випадки не є поодинокими, що свідчить про нагальну потребу в посиленні кореляцій між підрозділами, зокрема – слідчими та оперативними з метою забезпечення спільного проведення окремих слідчих (розшукових) дій та обміну необхідною інформацією.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особливості та порядок забезпечення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених дітьми є предметом наукових праць таких учених як В.М. Шевчук, В.В. Тищенко, В.А. Журавель, Т.В. Романенко, С.С. Чернявський та ін. Проте, окремі проблеми залишились невирішеними, що і зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Метою статті є розгляд особливостей та порядку забезпечення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених дітьми.

Викладення основного матеріалу. Відтак, аналіз законодавчих та інших нормативно-правових та правових актів надав можливість встановити, що більшість із них не визначає особливостей взаємодії слідчих та оперативних підрозділів під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми особами.

З цього приводу вчені зазначають, що попри відсутність в КПК визначення поняття «взаємодія», проведений аналіз законодавства та наукової літератури, дозволив зробити висновок, що під взаємодією органів досудового розслідування з іншими підрозділами при розслідуванні та розкритті кримінальних правопорушень слід розуміти – визначену законодавством узгоджену діяльність працівників щодо здійснення оперативно-розшукових, слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, для своєчасного розкриття і розслідування злочинів, а також з метою ефективного вирішення інших завдань кримінального судочинства. Сутність взаємодії підрозділів передбачає спільні зусилля у розкритті та розслідуванні злочинів шляхом поєднання наявних можливостей, притаманних цим підрозділам, при чіткому розподілі їх повноважень. Правильно організована співпраця повинна відповідати вимогам кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства, в тому числі забезпечувати дотримання загальних засад кримінального провадження; зберігати керівну роль та самостійність слідчого; передбачати активне використання методик, наукових і технічних досягнень у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень [1, с. 5]. На сьогоднішній день національне кримінальне процесуальне законодавство містить лише окремі положення, які присвячені встановленню порядку взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо виконання конкретних процесуальних дій. Більш ґрунтовно необхідно вважати Інструкцію з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575, в якій викладено особливості взаємодії між підрозділами, диференційовані в залежності від специфіки процесуальних дій.

Відповідно до вказаного правового акту, під час досудового розслідування злочинів слідчий дає уповноваженим оперативним підрозділам поліції письмові доручення про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій (далі - доручення). У разі створення СОГ слідчий дає доручення про проведення слідчих (розшукових) дій працівникам оперативного підрозділу, включеним до її складу. Дізнавач дає доручення уповноваженим оперативним підрозділам поліції під час досудового розслідування кримінальних проступків. Не допускається надання слідчим (дізнавачем) оперативному підрозділу (працівнику оперативного підрозділу - члену СОГ) неконкретизованих доручень та доручень без встановленого строку їх виконання. Працівники оперативних підрозділів не мають права здійснювати процесуальні дії в кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися із клопотанням до слідчого судді чи прокурора. Доручення слідчого (дізнавача) є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом. Доручення, які даються оперативному підрозділу, реєструються в канцелярії територіального органу, підрозділу поліції та передаються в порядку, передбаченому нормативним актом про організацію діловодства. У дорученнях зазначаються найменування кримінального провадження, його реєстраційний номер та дата початку досудового розслідування; правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) КК України; короткий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення; конкретний перелік слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій, які потрібно виконати; інші відомості, необхідні для виконання цих дій. Виконання доручень слідчих (дізнавачів) повинно здійснюватися у строки, зазначені у дорученнях. У разі неможливості своєчасного виконання доручення продовження строку його виконання письмово погоджується зі слідчим (дізнавачем), який дав доручення [2]. Необхідно зауважити, що першочергова взаємодія між слідчими та оперативними підрозділами має місце під час створення слідчо-оперативної групи для проведення огляду місця події. Якщо мова йде про суспільно небезпечні діяння, вчинені неповнолітніми особами до складу слідчо-оперативних груп також доцільно включати психолога, якщо є інформація щодо того, що дитина, яка вчинила кримінальне правопорушення знаходиться на місці кримінальної події чи була затримана одразу після реалізації кримінально протиправного умислу.

Матеріали про виконання доручень слідчих (дізнавачів) надсилаються до органу досудового розслідування разом із супровідним листом залежно від рівня органу досудового розслідування за підписом керівника структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліцією, керівника територіального

органу поліції, керівника міжрегіонального територіального органу поліції, керівника територіального (відокремленого) підрозділу, яким виконувалося доручення слідчого (дізнавача). Указані матеріали реєструються в канцелярії відповідного органу, підрозділу поліції. Контроль за виконанням доручень слідчих (дізнавачів) працівниками оперативних підрозділів територіального органу, підрозділу поліції покладається на керівника територіального органу, підрозділу поліції, який зобов'язаний: 1) визначати конкретних осіб із числа працівників оперативних підрозділів, на яких покладаються обов'язки з виконання доручень слідчих (дізнавачів) (за винятком доручень, які надаються працівникам оперативного підрозділу, включеним до складу СОГ); 2) визначати шляхом видання наказу конкретних осіб із числа працівників оперативних підрозділів, на яких покладаються обов'язки щодо ведення обліку доручень слідчих (дізнавачів) для їх своєчасного виконання; 3) щотижня під час оперативних нарад керівництва територіального органу, підрозділу поліції інформувати про стан виконання доручень слідчих (дізнавачів). Керівник органу досудового розслідування (дізнання) розглядає матеріали виконаного доручення слідчого (дізнавача), які надійшли від оперативного підрозділу. У разі його неналежного виконання повертає матеріали відповідно до вимог діловодства керівникові територіального органу, підрозділу поліції для усунення недоліків та вжиття до винних заходів дисциплінарного впливу в установленому порядку [2]. Таким чином, наведені в правовому акті положення надають можливість констатувати, що оперативні підрозділи знаходяться у безпосередній підпорядкованості слідчих, виконуючи основну мету – забезпечення досудового розслідування необхідною доказовою інформацією, отриманою в порядку, встановленому кримінальним процесуальним законодавством.

У разі необхідності проведення окремих слідчих (розшукових) дій на території іншої держави слідчий (дізнавач) за погодженням з прокурором надсилає до уповноваженого (центрального) органу України запит про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні відповідно до розділу IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» КПК України. При прийнятті рішення про направлення цього запиту уповноваженому (центральному) органу запитуваної сторони слідчий (дізнавач) інформує про направлення запиту про міжнародну правову допомогу Департамент Інтерполу та Європолу Національної поліції України. За необхідності проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на території декількох держав або таких, що порушують інтереси цих держав, слідчий відповідно до статті 571 КПК України направляє запит до Генеральної прокуратури України, яка розглядає та вирішує питання про створення спільної слідчої групи. Про прийняття рішення щодо створення такої групи слідчий інформує Департамент Інтерполу та Європолу Національної поліції України [2]. Водночас, такого роду кримінальні правопорушення вчиняються, здебільшого дорослими особами, що безпосередньо зумовлено особливостями та порядком реалізації кримінально протиправного умислу. Якщо діяння було вчинено неповнолітньою особою чи у співучасті із нею, у більшості випадків мова йде про осіб 16-17 років, які вже мають сформовану особистість та/або кримінальний досвід. Інтерпол також може бути залучений, коли неповнолітніми або спільно із неповнолітніми особами було вчинено кримінальні правопорушення проти кібербезпеки.

Вчені вказують, що найбільш поширеними формами взаємодії слідчого з іншими учасниками кримінального провадження є процесуальні та організаційні (непроцесуальні). Під процесуальними слід розуміти передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України та іншими законодавчими актами форми взаємодії та правової компетенції її суб'єктів. Насамперед це стосується проведення слідчих (розшукових) дій, прийняття процесуальних рішень, обрання заходів забезпечення кримінального провадження тощо. Організаційною формою взаємодії слід визначати взаємозв'язок слідчого з іншими учасниками кримінального провадження, який регламентований нормами відомчих та підзаконних нормативно-правових актів. Наприклад, створення слідчо-оперативних груп, планування розслідування, виконання доручень слідчого, обговорення стану досудового розслідування, вирішення питань щодо необхідності залучення спеціалістів та фахівців тощо. Крім цього, варто наголосити, що у чинному законодавстві України, передусім кримінальному процесуальному, немає безпосередньої норми, яка б визначала поняття, форми, види взаємодії слідчого з іншими учасниками кримінального провадження. При цьому слідчому необхідно своєчасно визначити форму організаційно-управлінської структури взаємодії з огляду на конкретну слідчу ситуацію; сформулювати чіткі та конкретні завдання перед всіма суб'єктами взаємодії; узгодити планування, яке повинно визначати характер спільних і узгоджених дій, їх послідовність, зв'язок і строк проведення; правильно розподілити обов'язки відповідно до правової компетенції та функцій суб'єктів взаємодії; налагодити процес постійного обміну інформацією та забезпечити дотримання таємниці досудового розслідування [3]. Необхідно вказати на те що досудове розслідування спрощується за умови укладення у кримінальному провадженні угод, передбачених ст. 468 КПК України, а саме: угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим або угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості. Аналіз судових вироків свідчить про те, що за наявності таких умов низка слідчих (розшукових) дій не проводиться, оскільки фактично наявні докази підтверджуються визнанням вини самим кримінальним правопорушником. У випадку неповнолітніх осіб в укладенні таких угод також беруть участь їх законні представники.

Так, відповідно до вироку Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпропетровська від

09.12.2016 року (справа 199/8772/16-к), неповнолітній обвинувачений, будучи раніше повідомленим про підозру за корисливий злочин, належних висновків для себе не зробив та знову вчинив злочин проти власності. Так, неповнолітній 08.10.2016 року близько 17 години 00 хвилин, знаходився на спортивному майданчику разом з неповнолітнім потерпілим та двома особами, де потерпілий передав свій мобільний телефон марки «Леново К5» іншій особі для здійснення телефонного дзвінку. В цей момент у неповнолітнього обвинуваченого раптово виник злочинний умисел, спрямований на повторне заволодіння майном потерпілого, шляхом зловживання довірою. Реалізуючи свій раптово виниклий злочинний умисел, спрямований на заволодіння майном, шляхом зловживання довірою, обвинувачений діючи умисно, повторно, зловживаючи довірою свідка, під вигаданим приводом здійснення телефонного дзвінку та повернення мобільного телефону власнику, взяв мобільний телефон марки «Леново К5» у свідка, при цьому, заздалегідь знаючи, що не виконає взяті на себе зобов'язання про повернення мобільного телефону потерпілому, а свідок, будучи впевненим, що обвинувачений виконає взяті на себе зобов'язання про повернення мобільного телефону потерпілому, передав його обвинуваченому. Далі, обвинувачений, продовжуючи вчиняти правопорушення, діючи умисно, повторно, з корисливих мотивів та з метою особистого збагачення, взяв зазначений мобільний телефон з рук свідка, тим самим заволодів чужим майном, а саме мобільним телефоном марки «Леново К5», вартістю згідно висновку судово-товарознавчої експертизи № 6/12.1/2134 від 26.10.2016 року - 4229.06 гривень та з місця вчинення кримінального правопорушення зник, розпорядившись майном на власний розсуд, чим заподіяв потерпілому матеріальну шкоду на вищезазначену суму. 29.11.2016 у кримінальному провадженні складено обвинувальний акт та в цей же день в присутності захисника, законного представника неповнолітнього обвинуваченого та законного представника неповнолітнього потерпілого укладена угода про примирення між потерпілим та підозрюваним. Відповідно до даної угоди, законний представник неповнолітнього потерпілого та неповнолітній потерпілий і законний представник неповнолітнього обвинуваченого та неповнолітній обвинувачений дійшли згоди щодо формулювання підозри, всіх істотних для даного кримінального провадження обставин та правильності кваліфікації дій неповнолітнього обвинуваченого за ч. 2 ст. 190 КК України. Сторонами угоди визначено узгоджене ними покарання у виді штрафу розміром 50 (п'ятдесят) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 850 (вісімсот п'ятдесят) гривень. В угоді передбачені наслідки її укладання та затвердження, невиконання яких роз'яснені законному представнику неповнолітнього обвинуваченого і обвинуваченому, законному представнику неповнолітнього потерпілого і неповнолітньому потерпілому [4].

Отже, якщо кримінальне провадження відносно неповнолітньої особи здійснюється на підставі угод, взаємодія слідчих із оперативними підрозділами в межах досудового розслідування, здебільшого, реалізується на першопочаткових стадіях, а саме під час проведення огляду місця події та необхідних слідчих (розшукових) дій. Проте також необхідно зауважити на тому, що в окремих випадках визнання неповнолітньою особою своєї вини може бути спричинена тиском з боку або сторони обвинувачення (за наявності певних обставин та умов кримінального провадження), або співучасників (якщо кримінальне правопорушення вчинене у співучасті). Такі факти також можуть мати місце, коли неповнолітня особа була втягнута у кримінально протиправну діяльність. Таким чином, в цьому контексті взаємодія між підрозділами в ході досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми особами може бути спрямована на доведення факту достовірності наданих кримінальним правопорушником показань. Якщо укладається угода про визнання винуватості у кримінальному провадженні, розпочатому за фактом вчинення неповнолітнім особливо тяжкого злочину за попередньою змовою групою осіб, організованою групою чи злочинною організацією або терористичною групою основним завданням є встановлення ролі неповнолітнього, який не повинен бути організатором такої групи або організації, злочинних дій інших учасників групи чи інших, вчинених групою або організацією злочинів (відповідно до положень ст. 469 КПК України).

Певною допоміжною ланкою у забезпеченні досудового розслідування та взаємодії із неповнолітніми кримінальними правопорушниками є підрозділи ювенальної поліції. Відповідно до чинного законодавства, основними завданнями підрозділів ЮП є: профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення; ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики; участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення; вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорсткому поводженню з дітьми; вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб; провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти; взаємодія з іншими підрозділами НПУ, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей; здійснення у межах компетенції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання [5].

Огляд переліку завдань підрозділів ювенальної поліції надає можливість констатувати, що не дивлячись на те, що, фактично, вони лише забезпечують кримінально-правову політику шляхом запобігання

та профілактики дитячої злочинності, проте частково також і сприяють реалізації завдань, покладених на кримінальний процес.

Основними повноваженнями підрозділів ЮП є: планування і реалізація профілактичних заходів у дитячому середовищі щодо попередження негативних явищ серед дітей; притягнення до адміністративної відповідальності дітей віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення, а також батьків або осіб, що їх замінюють, які не виконують передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей; унесення до підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності обов'язкових для розгляду подань про необхідність усунення причин та умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень; затримування і тримання не більше 8 годин у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які залишилися без нагляду, на період до передання їх батькам, законним представникам або до влаштування їх до закладів відповідно до законодавства. Інформація про дитину в обов'язковому порядку вноситься до журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених відповідного органу поліції із зазначенням часу доставлення та вибуття; проведення ознайомлювальних, попереджувальних і виховних бесід з дітьми та їх батьками, законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які сприяли вчиненню адміністративного чи кримінального правопорушення дитиною; відвідування дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, за місцем їх проживання разом із службою у справах дітей для з'ясування умов проживання; виклик дітей та їх батьків, інших законних представників під час провадження у справі про адміністративне правопорушення, учинене дитиною; ініціювання перед службами у справах дітей, відділами охорони здоров'я місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування питання про направлення дитини до відповідного закладу для надання необхідної медичної, психологічної допомоги; участь у судовому розгляді за участю неповнолітнього обвинуваченого відповідно до статей 496, 500 Кримінального процесуального кодексу України; вжиття заходів індивідуальної профілактики з дітьми, схильними до вчинення правопорушень [5]. Отже, *забезпечення взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами під час розслідування кримінальних правопорушень, які вчиняються дітьми здійснюється шляхом:* 1) забезпечення процесу доказування під час проведення спільних слідчих (розшукових) дій; 2) визначення алгоритму взаємодії із міжнародними організаціями правоохоронного порядку під час розслідування транснаціональних кримінальних правопорушень, а також суспільно небезпечних діянь, пов'язаних із кібербезпекою; 3) доведення об'єктивного визнання неповнолітнім підозрюваним своєї вини та прагнення до укладання угоди про визнання обвинувачення; 4) встановлення ієрархії організованих груп та злочинних організацій та ролі неповнолітнього кримінального правопорушника для прийняття щодо можливості вчинення окремих процесуальних дій.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволило підсумувати, що взаємодія слідчих підрозділів із оперативними та іншими підрозділами Національної поліції під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми особами має будуватись на чітко визначених нормативно-правових засадах та враховувати об'єктивні та суб'єктивні обставини вчиненого суспільно небезпечного діяння. Основним завданням такої взаємодії у будь-якому випадку є забезпечення досудового розслідування належною та допустимою доказовою базою. У випадках, коли кримінальним правопорушником є неповнолітній безпосередня увага має бути спрямована на дотримання його прав та свобод, що також забезпечить допустимість таких доказів.

Список використаних джерел:

1. Особливості взаємодії між слідчими та іншими підрозділами органів внутрішніх справ при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень : методичні рекомендації / В.В. Рогальська, О.А. Солдатенко, Н.П. Черняк, А.В. Захарко, В.В. Литвинов, І.І. Статіва, А.Г. Гаркуша, О.П. Бойко. Дніпропетровськ, 2014. 71 с.

2. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

3. Шпитко О.В. Форми та види взаємодії слідчого з іншими учасниками кримінального провадження. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/02/30-1.pdf>

4. Вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпропетровська від 09.12.2016 року (справа 199/8772/16-к). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/63283799>

5. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>

6. Корнієнко М.В. Тактика проведення негласних слідчих (розшукових) дій у протидії насильницьким злочинам щодо малолітніх. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 2(т). С. 25–30.